

SANDARA

THE LEAGUE

LITHUANIAN

NEWSPAPER

The Center For Research Libraries
5721 Cottage Grove Avenue
Chicago, Illinois 60637

EINA NUO 1918 METŲ

SANDARA

Published by the
Lithuanian National League
of America

Consisting of 100 Branches Located
in All Principal Cities of the
UNITED STATES

840 West 33rd Street,
Chicago, Ill. 60608
Telephone: (312) 927-4789

PRICE 40 CENTS

SPALIO 22 - OCTOBER 22, 1979

NR. 17.

BATUNo surengtos demonstracijos prie Jungtinių Tautų rugsėjo 28. Demonstracijų tikslas — prisiminti Molotovo Ribbentropo pakto 40 metų sukaktį ir paremti 45 pabaltiečius, kurie Maskvoje tos sukakties proga reikalavo Pabaltijo kraštams laisvės.
Nuotr. L. Tamošaičio

BRUOŽAI

● JAV turi nesibaigiančių rūpesčių su muzulmoniškuoju Iranu nuo pat revoliucijos pradžios praeitą žiemą. Santykiai tarp šių dviejų valstybių tyliai šiaip taip buvo atstatyti. Kelis mėnesius trukęs naftos tiekimas, nors ir sumažintas, atnaujintas, bet štai vėl ištiko nauja krizė. Vėžio ligos ištiktas, iš Meksikos į JAV atvyko buvęs Irano šachas Reza Pahlevi, kuris vienoje New Yorko ligoninėje operuotas ir šiuo metu gydomas. Tą revoliucinei Irano vyriausybei sukėlė baimė, kad JAV ruošiasi šachą grąžinti į prarastą karališkąjį sostą. Muzulmoniškios Irano revoliucijos tribunolas tuoj pareikalavo šachą suimti ir jiems perduoti, o to JAV nepadarius, didžiulis būrys studentų jėga užėmė amerikiečių ambasada Teherane ir įkaitu paėmė apie 60 ambasados tarnautojų ir tam tikrą skaičių iranietį, dirbusių ambasada. Ryšium su tais neramumais, iš savo pareigų atsistatydino Irano premjeras Medhi Bazargan, kuriam, be to, teko karčios kritikos už savo susitikimą Alžyre su prezidento Carterio patarėju dr. Z. Bze-zinskiu. Turima žinių, jog muzulmonų religinis vadas R. Chomeini pritaria chuliganiškiems savo krašto studentų veiksams, vykdomosios valdžios pareigas perdavė revoliucinei tarybai. Iranas atšaukė daugiau kaip 50 metų galiojusias sutartis su JAV ir Sovietų Sąjunga. Padėtis tuo tarpu įtempta ir neiški.

● Pietų Korėjoje nušautas krašto diktatorius prezidentas Park Chung-hee, kritęs nuo šūvių savo slaptosios policijos šefo Kim Jae-kyu, kuris neįstengė įgyti

kariuomenės paramos. Suimta net 111 asmenų, iš kurių 33 laikomi arešte. Tardymo duomenys rodo, jog atentatininkas šiuo metu ruošė sau dirvą užimti prezidentinį postą, jei žinoma, būtų susilaukęs paramos iš karinių sluoksnių. Dabar jam gresia mirties bausmė - pakorimas.

● M. Begino vadovaujama Izraelio vyriausybė neteko darbštaus ir sumanaus savo nario - užsienių reikalų ministerio M. Dayan, 1967 metų karo su Egiptu didvyrio. Jis pasitraukė iš savo pareigų, negalėdamas suderinti savo pažiūrų su kietu premjeru, ypač kiek liečia žydų okupuotas sritis Jordano upės vakariname krante ir palestiniečių problemas.

● Amerikiečiai toliau stebi, ką veikia bolševikų brigada Kūboje. Kilęs prieš kurį laiką triukšmas dėl tos brigados buvimo aprimo, prezidentui kraštą užtikrinus, jog tai "nesudaro amerikiečiams grėsmės". Paskutiniai duomenys rodo, jog bolševikai Cienfuego vietovėje stato karinį uostą ir didžiulius pastatus. Senatorius R. Stone tai aiškina, kaip sovietų pastangas įsteigti ten sovietų pavadinių laivų bazę.

● Kinų premjeras ir komunistų partijos vadas, lydymas 40 asmenų delegacijos, baigia savo kelionę po vakarų Europą, aplankęs Prancūziją, Vokietiją, Didžiąją Britaniją ir Italiją, visur buvęs sutiktas gana draugiškai. Kinijos vadas ieškojo vakariečių paramos Kinijos ūkinio ir karinio pajėgumo stiprinimui. Ūkinio ir kultūrinio bendradarbiavimo reikalaus jis yra pasirašęs eilę sutarčių. Ši kiniečių vado vizitą jautriai pergyvena Kremliaus grobikai, kurie mano, jog bet koks kiniečių pajudėjimas, nukreiptas prieš juos. Kremlius pasiskubino įspėti vakarų valstybes neparduoti Kinijai ginklų.

● Nors iki JAV prezidentinių rinkimų yra dar metai laiko, kandidatai į nominatus intensyviai dirba. Demokratų pusėje kandidatu pasiskelbė ilgai atsisakinėjęs senatorius E. Kennedy. Jo pastangas dar prieš pasiskelbimą parėmė Chicagos burmistrė J. Byrnes, o taip pat Cook apskrities demokratai. Savo kandidatūrą ši mėnesį žada paskelbti ir prezidentas J. Carter. Respublikonų pusėje yra gana didelė eilė norinčių kandidatuoti. Rinkiminė kova bus gana intensyvi.

VACLOVAS DAUNORAS
JAU AMERIKOJE

Kaip tikėtasi, kad persekiojamas dainininkas Vaclovas Daunoras su šeima, iškilus viešumon, netrukus turės būti išleistas iš okupuotos Lietuvos. Iš dalies tai ir įvyko: jis jau New Yorke, bet tik vienas, be šeimos.

● Neseniai Chicago pasiekė naujausias ir, turbūt jauniausias mūsų tautietis-pabėgėlis iš okupuotos Lietuvos, 22 metų amžiaus RIMGAUDAS KASIULIS, muzikas, buvęs garsaus reprezentacinio "Lietuvos" ansamblio narys. Jis gimė Karaliaučiuje, Rytprūsioje, kur jo tėvai atsidadė, kaip sovietiniai kolonistai. Vėliau jis gyveno Kaune ir Vilniuje. Nepaisant to, kad jam vaikystėje nebuvo galimybes mokytis lietuviškai, nes sovietų imperialistai žymią Rytprusių dalį pavertė savo kolonija, kur veikia vien rusiškos mokyklos, jis išmoko gana gerai lietuviškai, pradžią gavęs iš tėvų. Nuo pat jaunų dienų negalėjęs pakęsti primestos Lietuvai bolševikinės santvarkos brandino mintį pabėgti į Vakarų. Tokia proga jam pasitaikė pereiniais metais Lietuvos ansambliui viešinti vakarų Berlyne. Veikiant sumaniai ir su didžiausiu atsargumu, jam pavyko užmegzti ryšius su JAV karinėmis įstaigomis ir palikti Vakaruose.

DIDELIS LAIMĖJIMAS WASHINGTONE

Atstovų Rūmų Užsienio reikalų komitetas priėmė Pabaltiečiams labai svarbią rezoliuciją, kuria reikalaujama, kad JAV vyriausybė imtųsi priemonių, siekiant greičiau užbaigti kolonializmą Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje. Taip pat šia rezoliucija skatinama JAV vyriausybė iškelti Pabaltijo klausimą Madrido konferencijoje. Šios rezoliucijos numeris pakeistas iš 147 į 200.

Priėmus Atstovų Rūmuose, ši rezoliucija bus įnešta į Senatą, o vėliau ir į Madrido konferenciją.

RIMGAUDAS KASIULIS, neseniai pasitraukęs iš okupuotos Lietuvos ir š.m. spalio 24 d. BALFO rūpesčių ir pastangomis atvykęs į Chicago.
(Nuotr. V. Noreikos)

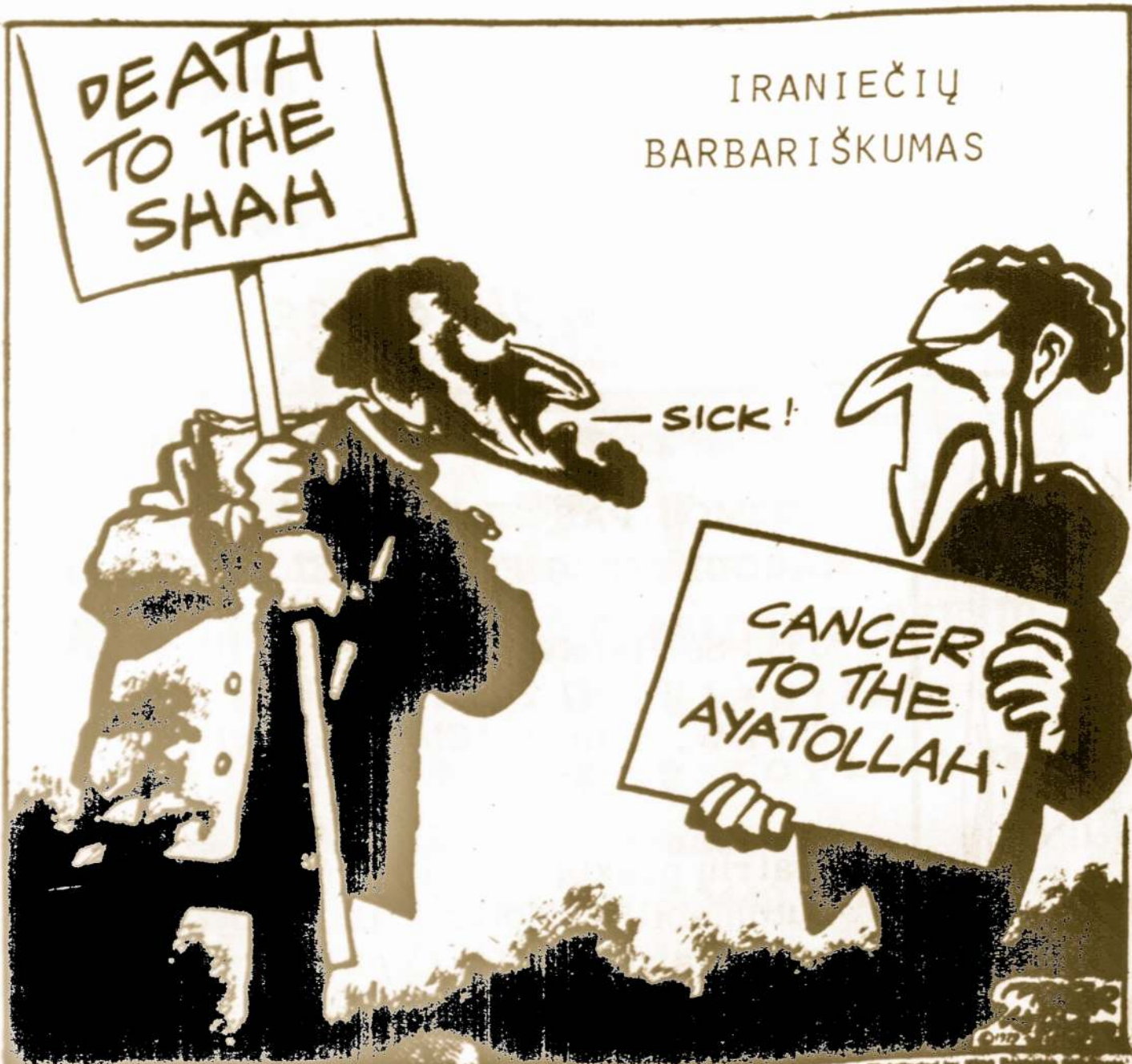
ROMAS GIEDRA, jam esant Sovietų Rusijos lageryje. Pereitame Sandaros numeryje buvo atspausdinta ištisai Romo Giedros kalba "Žvilgsnis į okupuotą Lietuvą", pasakyta Amerikos Lietuvių Kongrese.

The woman Ike termed "my Mamie."

Lapkričio 1 d. mirė prez. Eisenhowerio našlė, sulaukusi 83 metus.

- Kinijoje vis daugiau randama naktos.
- Rytų Berlyne Brežnevas grasino vakarams atominium karu.
- Šiomet JAV kviečių, kukuruzų ir sijos pupelių derliai yra rekordiniai.
- Kolumbijoje, upės baseine, užtikta akmens gadyneš indėnų gentis.
- Nikaragoje prokomunistinė valdžia suėmė dar 120 asmenų, įtariant Samozos rėmėjais.

SANDARA

LITHUANIAN NEWS PAPER

Published bi-weekly on Mondays, except July,
by the LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA, INC.
Second class postage paid at Chicago, Illinois
Sandara (USPS 480-880)

GENERAL OFFICE:
840 West 33rd Street, Chicago, Ill. 60608

Phone Yards 7-4789

SUBSCRIPTION RATES: UŽSAKYMŲ KAINA:
In The United States per year \$7.00 Suvienyose Valstybėse metams \$7.00
In Foreign Countries per year \$7.00 Užsienyje metams \$7.00

Opinions expressed in any column appearing in the SANDARA, including those of staff members, reflect the views of the writer only. The opinions may or may not be in agreement with those of the Lithuanian National League of America.

SANDAROS REDAKCIJA

Redaktorius: G. J. Lazauskas
Redaktorius: G. J. Lazauskas, P. Bružas,
E. Boreiša, Ign. Andrašiūnas
Skyrių redaktoriai: Janė Bajerišienė,
B. Brazdžionis,

Redakcijos nariai: P. Venclova, Juo-
zas Kapušinskas, K. Tautkus.
Redakcijos telefonai: (312) 927-4789
arba (312) 543-8198

SANDAROS ADMINISTRACIJA

Administratorė: Edita Rimkienė
Ekspeditorius: Stasys Dagys
Administracijos telefonai:
(312) 927-4789 Pirmadienį, Antradienį
ir Trečiadienį 10 val - 12 val.
ir 1 val - 6 val. p.p.
Kitu laiku, esant svarbiam reikalui,
galima skambinti (312) 543-8198.

SANDAROS BENDRADARbiai

Dr. Alg. Budreckis, Alg. Budreckas, Jonas
Bernotas, Vladas Bajerišius, Bronius
Bajerišius, Aleksandras Chaptlikas, Po-
vilas P. Dargis, Alena Devenienė,
Pearl Jasis, Ona Jonikienė, Alfonsas
Giedraitis, Zigmantas Gura, K. Baltru-
kis, J. Krasinskas, Teodora Kuzienė,
adv. Charles Kal, Jonas Kutra, M.
Mackevičius, Vyt. Mačys, L. Obolėnas,
P. Petrušaitis, Juozas Ruokis, Juozas
Skėvyys, A. Sukauskas, Vyt. Širvydas,
P. Šūlas, M. Tamulėnas, P. Turūta, Are-
jas Vitkauskas, Jurgis Žilinskas,
Vikt. Motušis, St. Paulauskas ir kt.
Fotoagrafi: Ciprijonas Genutis, M. Nagys,
Juozas Tamasevičius, V. Noreika.

TALKININKAI, kurie norėtų bet kuo pri-
sidėti prie Sandaros darbų, prašomi
pranešti red. ir adm. telefonais.

BOSTONO Padangėje

Lietuvių Diena

Lietuvių Bendruomenės Bostono apy-
gardos suorganizuota Lietuvių Diena įvy-
ko Maironio parke, Shrewsbury. Vyko
dail. J. Rutenio paroda ir pritaikomo
meno paroda. Buvo paminėta 75 metų
sukaktis nuo spaudos draudimo panaiki-
nimo Lietuvoje. O taip pat suvaizdinta
ištraukos iš dramos "Vincas Kudirka".
Vaidinos Bostono dramų sambūrio nariai,
vadovaujami rež. A. Gustaitienės.

Dr. Vytenio Vasyliūno vargonų kon-
certas lapkričio 11 d.

Sos. Bostono Liet. Piliečių D. jos mėne-
sinis susirinkimas įvyks 1979 m. lapkričio
15 d., 8:00 v. v. Bus nominacijos į 1980
metų Valdybą ir Kontrolės komisią.

Lietuvių kariuomenės sukakties minė-
jimas lapkričio 18 d.

Moteryų Federacijos Bostono klubo ren-
giama Kalėdinė vakaronė įvyks gruodžio
16 d.

Nemaža šv. Petro lietuvių parapijos
narių gyvena tolokai ir bažnyčios, o
daugelis parapičių yra vyresnio amžiaus.
Sumanyta po 10:15 val. mišiu po bažnyčia
suorganizuoti kavutė su užkandžiais. Tur
rūpinasi Česlova Aleksonienė.

LAIŠVĖS VARPAS Sekmadieniais
11:30-12:00 val. 1430 banga iš WWEL
12:10-1:00 val. 1460 banga iš WBET
Vedėjas Petras Vličkis
173 Arthur St., Brockton, MA 02402
Telef. (617) 586-7209
BOSTON, MASS. — WNSR 1360
bangos sek. nuo 1 iki 1:30 val.
Vėda S. ir V. Minkai, 502 E. Broad-
way, Boston, Mass. 02127. Telef.
266-0489.

LOS ANGELES

VLIKO PIRM. DR. K. BOBELIO PRANEŠIMAS

Rugsėjo 24 d. Tautiniuose Na-
muose Los Angeles visuomenė pa-
darė pranešimus naujais Vliko pir-
mininkas dr. K. Bobelis ir buvęs
Vliko vicepirmininkas Eilto red-
daktorių, vienas iš Vliko steigėjų
Juozas Audėnas. (J. Audėnas čia
paskaitą dr. M. Devenio mirties
metinių minėjime.

Dr. K. Bobelis papasakojo apie
Vliko persiorganizavimą, steigimą
vienetų kitose valstybėse, apie įstai-
gos perkėlimą iš N.Y. į Washington,
D.C. Taip pat papasakojo apie pa-
sirušimus Madrido konferencijai,
apie veiklą kartu su latvių ir estų
centrinėmis organizacijomis.
Jis ragino visus rašyti savo apy-
linkės kongresmanams, kad paremtų
H. Con. Res. 147, reikalaujantį
Pabaltijo valstybėms nepriklausomi-
sombės.

Informacija buvo gerai paruošta.
Po pranešimo prelegentas atsakė
į visus paklausimus ir išklaušė su
dėmesiu visų dalyvių patarimų.

J. Audėnas kalbėjo apie Vliko
steigimo problemas. Jis prisiminė
įdomią ir nedaug kam žinomą Vli-
ko istoriją. Naciai okupantai iš 8
narių areštavo 6; kai kurie jų atsi-
dūrė į kacetus. Vėliau, Vokietijoje,
Vlikas buvo perorganizuotas, įtrau-
kiant naujų grupių. Pradėta leisti
žinių biuletenis Elta, kuri ilgiamui
buvo leidžiama net septyniomis kal-
bomis; pradėta transliuoti radio
programos iš Vatikano, Romos,
Madrido ir net Sibiro lietuviams iš
Filipinų.

J. Audėnas paminėjo, kaip V.
Alseika redagavo Eltą net 10 metų,

o paskui pabėgo į Sovietų Lietuvą
ir ten parašė net dvi knygas prieš
Vliką. Vliko vadovai buvo rodomi
per Vilniaus televiziją, žinoma, su-
karikatūrinti ir pajuokiami. Net
vysk. V. Brizgys parodytas sėdin-
tis tarp keturių nacių, planuojant
kai daugiau žydų išžudyti.

Lietuvių okupantams Vlikas yra
giliausia ir skaudžiausia rakštis, ku-
rios jie jokiū būdu negali ištraukti.
Vlikas yra Lietuvos egziliinė vy-
riausybė, tad ir tokiems jauniems
vyrams kaip dr. Valiūnas ar dr.
Bobelis yra pavojinga jame veik-
la; valdžia, jeigu norėtų, galėtų
juos areštuoti, nubausti. Tačiau,
kadangi JAV vyriausybė nepripa-
žįsta Lietuvos okupacijos, Vliko
narius toleruoja. JAV valstybės
departamento vestibulyje tarp kitų
kraštų plešvuoja ir Lietuvos vė-
liava.

Apie Vliko veiklą pranešimas
buvo suorganizuotas Los Angeles
Alto skyriaus, susirinkimą atidarė
pirm. F. Masaitis.

Dr. M. Devenio mirties metinės

Lietuvių organizacijų komitetas
rugsėjo 23 d. šv. Kazimiero parape
salėje surengė akademiją vienerių
metų dr. M. Devenio mirties sukak-
ties progą.

Pradėjo ir programą pavadė J.
Kutra. Malda paskaitė kun. Vyt.
Preiškaitis. Žodį tarė kons. Vyt.
Čekanauskas ir Vliko pirm. dr. K.
Bobelis. Raštų sveikinimus paskaitė
D. Barauskaitė.

Pagrindinę kalbą apie dr. M. De-
venio gyvenimą ir veiklą pasakė
svečias iš New Yorko Juozas Au-

Juozas Audėnas skaito apie a. a. dr.
Vykolo Devenį mirties metinių
minėjime.

Foto L. Kanto

LIEUVIAI AMERIKOS VAKARUOSE

Dvi sukaktys Amerikos lietuviams

Amerikos lietuvių širdžiai artimos
sukaktys šimet yra šimto metų pirmojo
Amerikos lietuvių laikraščio Gazietos
Lietuviškos ir 75 metų laimėtos kovos
prieš spaudos draudimą, kur Amerikos
lietuvių įnašas per 29 metus buvo gar-
bingas, pilnas sumanumo, ryžto ir dar-
bu.

Kaip žinoma, pirštais nebesuskaitoma
lietuvių emigracija Amerikon prasidėjo
prieš 110 metų, kada iš Hamburgo į New
Yorką 1869 m. atrado 11 d. žėglinių laivų
koku kolumbas savo krovą. Amerikon
septyni lietuviai išėviai. Kolumbas per
Atlantą plaukė du mėnesiu ir devynias
dianas, o nieji lietuviai lygiai tris mėne-
sius. Oficiali Amerikos statistika, ta-
čiau, lietuvių tepradėjo skaičiuoti (su-
plakant pradžioje su latviais) tik nuo
1898 m. liepos 1 d.. Per metus iki 1899
m. birželio 30 d. jų suskaitė 6,858.

Dešimtis metų po pirmojo septynių bū-
relis atvykimo, New Yorke jau atsirado
drąsus lietuvis Mykola Tvarauskas, ku-
ris skelbėsi esąs lenkas, bet troško, kaip
su juo vienu metu dirbęs Jonas Šliūpas
sakė, pakelti lietuvius kaip tautą. Todėl
1879 m. rugp. 16 d. pradėjo leisti savai-
tinę Gazietą Lietuvišką, kurios pirmame
numeryje nustatė Amerikos lietuviams
toną kovos prieš spaudos draudimą. Jis
pareiškė:

"Mes Amerikoje esame laisvi, todėl
galime įsitaisyti laikraštį, kuris mūs su-
lygintų su kitais tautomis. Galėsime
broliams namo pasiųsti ir pasigirti, kad
niekas Amerikoje neuždraudus mums nei
spausdinti, nei skaityti naudingus raštus."

Tvarauskas susilaukė tik 132 prenume-
ratorių. Reikia atminti, kad per dešimtį
metų nuo mūsų imigracijos pradžios Ame-
rikoje vargu susitelkė bent dešimtis tū-
kstančių išėvių, kurių didesnioji pusė
buvo beraščiai, o kiti mažaraščiai. To-
dėl 16-ka Gazietos numerį išleidęs, Tva-
rauskas buvo priverstas sustoti dėl kapi-
talo stokos.

Lietuviai išėviai Amerikoje, tačiau,
tvink per šimtus tūkstančius, o šiuo
didėjo ir ryžtas leisti laisvą nuo rusų
biurokratų savą laisvą spaudą. Tokiu bū-
du New Yorke 1885 m. atsirado Šliūpo
Lietuviškas Balsas, išgyvenęs ketvirtą
metų. Plymouth, Pa. 1886 m. pradėjo
eiti Juozo Paukščio Vienybė Lietuvininkų,
kuri tebeina ir šiandien Brooklyne, N. Y.
vieni be vardu. Pirmasis V. L. redak-
torius, Domininkas T. Bačkuskas 1888
m. Mahanoy City, Pa. įkūrė Saulę, ku-
ri išsilaukė 71 metus iki 1959 m. O Chi-
cagoje 1892 m. pradėjo eiti Antano Ol-
šausko Lietuva, kuri išsilaukė 26 metus
Viso iki 1900 metų Amerikos lietuvių į-
kūrė apie 20 laikraščių, kurių kai kurie
tiesa, trumpai tepagyveno, bet visi ko-
vą prieš spaudos draudimą pavertė ko-
va už politinius nepriklausomos Lietu-
vos idealą.

Amerikos lietuvių pradėjo pasižymėti
ir knygas leisti. Amerikos Lietuvoje
atsirado, kaip prof. Vaclovas Biržiška
1946 m. pareiškė, "trečias lietuvių li-
teratūros centras." Jo brolis Mykolas
1952 m. sprendė, kad spaudos draudi-
mas Amerikos lietuvių "labiau rišo su
Lietuva ir auklėjo politinius". Profeso-
rius Vaclovas Amerikos Kongreso kny-
gynui parašė "Amerikos lietuvių 1875-
1910 m. bibliografijai medžiagą.", ku-
rijoje suskaitė, kad 1875 - 1904 m. Ame-
rikos lietuvių išspausdino 553 knygas,
kurios sudarė septintą dalį visų spaus-
dintų lietuviškų knygų nuo pirmosios
1547 metais iki 1904 m., kada draudimas
buvo nuimtas.

Amerikos lietuvių išėjo ir pirmieji
į pasaulinę areną protestuoti prieš spau-

dos draudimą. Jie 1900 metų pasaulinė-
je parodoje Paryžiuje įrengė Lietuvišką
skyrį, kuris, kaip prof. Mykola Biržiška
vėliau sprendė, turėjo "Pasauliui įro-
dyti lietuvių tautos kultūringumą ir Rusi-
jos caro jai daromą skriaudą."

Pačioje Lietuvoje kovos fronte stovė-
jo kalėjimų ir tremties nebijoję knygne-
ščiai, kurių vardų žinoma apie du tūkstan-
čiai. Amerikos lietuvių atėjo jiems į
talką, suorganizuodami Tėvynės Mylėto-
jų Draugiją, kurios tikslu buvo išrinkti
iš narių penktą knygą ir ją nusiųsti, spaus-
dinti lietuvišką knygą ir mės per knyg-
nešius nemokamai ar pusdykiai platinti
po Lietuvą. Per aštuonetą metų draugi-
ja išleido 12-ka knygelių, kurių 50,000
egz. pasiuntė Varpo redakcijai į Tilžę
paskleisti knygnešiams.

Reikėtų prisiminti ir išleidimą 1901 m.
pirmosius mūsų rašytinį kalbą vadove-
linės gramatikos. Ją paruošė kalbininkas
Jonas Jablonskis, pasinaudojęs Susivie-
nėjimo Lietuvių Amerikoje paskelbta šim-
to dolerių premija. Susivienijimas ją ir
išspausdino. Per 23 metus, iki Kaune
išėjo antroji jos laida nepriklausomos
Lietuvos mokykloms, ši gramatika buvo
autoritetas pramokti taisyklingai lietuvių
kalba rašyti mūsų jaunimui ir šviesuome-
nei.

Tokiu būdu, leisdami laikraščius ir
knygas, išeidami į pasaulį su Lietuviš-
ku skyrį pasaulinėje 1900 metų parodoje
Paryžiuje, suorganizuodami Tėvynės
Mylėtojų Draugiją knygnešiams Lietuvoje
padėti ir išleisdami pirmąją praktiš-
ką bei autoritetingą mūsų rašytinį kal-
bos gramatiką, Amerikos lietuvių dra-
matišku stiprumu dalyvavo mūsų tautos
40 metų kovoje prieš spaudos draudimą.

Vienas vokiečių filosofas pareiškė,
kad tik patį išgyventi dusyk: pirmosyk,
kaip tragediją ar dramą, antrusyk kaip
komedią. Dramatiškai išgyvenusiems
pirmąjį spaudos draudimą, likusius, at-
rodo, jau skiria Amerikos lietuviams iš-
gyventi ir antrą, kuris ištikrųjų bus tik-
ra komedija, nes laisvoje Amerikoje lais-
vi lietuvių patys sau užsidraus lietuviš-
ką spaudą, nuo jos pasitraukdami, nes,
girdi, neturi laiko arba nebemoka paskai-
tyti. Tada Amerikos lietuvių, užmigę
lietuviams, tegalės tik pakrąnti lietuviš-
kai!

Vytautas Širvydas,
Sandaros Švietimo komisijos narys

Dr. K. Bobelis, Vliko pirm., padarė
Los Angeles lietuviams pranešimą
apie Vliko persiorganizavimą ir at-
eities planus. Foto L. Kanto

Apdraudy Agentūra

Tel.: 778-2233

Bell Realty & Bace Ins. Agency

Juozas Bacevičius

VALANDOS

Kasdiena 9 - 8 val. vakaro
Šeštadieniais ir sekmadieniais
9 - 4 val. po pietų

6529 So. Kedzie Ave.

- Chicago, Ill. 60629

Didžiausias Kailių
Pasirinkimas!

PAS VIENINTELĮ
LIETUVIŲ KAILINIŲ
CHICAGOJE

Įstaigos: 263-5826
Namų: 677-8489

NORMANĄ BURŠTEINĄ
185 No. Wabash Avenue
second floor
Chicago, IL 60601

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

3333 So. Halsted St. Chicago, Ill. 60608.
Telef. 254-3320.

2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629.
Telef. WA 5-2737.

Įvairių prekių pasirinkimas:
automobiliai, Motociklai, šaldytuvai,
maistas, doleriniai Certifikatai.
V. VALENTINAS

SANDAROS TALKININKŲ PADĖKOS LAIŠKAS VLIKO PIRM, DR.KAZIUI BOBELIUI

Gerb. Dr.Kaziui Bobeliui, Vyr.Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pirmininkui,

Mes, Sandaros talkininkai, baigę siuntinėti naująjį Sandaros numerį, nutarėme Jums padėkoti už Jūsų pasikalbėjimą - pranešimą, perduotą vakar ir šiandien per Margučio radiją. Kai kuri spauda ir radijas dažnai teikia tik vienašališką informaciją. Taigi, Jūsų suteiktos radijo bangomis informacijos Chicagos visuomenei yra labai reikšmingos, siekiant darnios visuomeninės ir Lietuvos laisvinimo veiklos.

Linkime sėkmės Jums ir visai Jūsų vadovaujamai VLIKO valdybai taip svarbiame Lietuvos laisvinimo darbe. Visų pareiga Jūsų darbus remti.

SANDAROS talkininkai

Chicago, Ill. 1979 m. spalio 30 d.

Handwritten signatures: Petras Motušis, Jonas Kavaliuskas, Juozas Blažys, Vladas Paulauskas, Jozas Darys, Antanina Lioventaitė, b. Sasaukas

Handwritten signatures: Petras Buncas, Kazys Karazija, B. Jasulaitis, E. Sasaukas, E. Jankus

L K D S TARYBOS SUVAŽIAVIMO KOMUNIKATAS

Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjungos Taryba savo V-jame suvažiavime Klevelande 1979 m. rugsėjo 15 svarstė svarbiausius Sąjungos darbo, lietuvių politinės ir visuomeninės veiklos reikalus.

1. LKDS Taryba pritarė Sąjungos Centro Komiteto laikysenai Vlike, išreiškė solidarumą naujai VLIKO Valdybai ir pritarė jos planams Lietuvos laisvinimo darbe. Taryba pasisakė prieš kai kurių sambūrių bei atskirų asmenų veiklą, nukreiptą prieš Vliką ir prieš jų siekimą pakeisti Vliko prigimtį.

2. LKDS Taryba su pasitenkinimu konstatavo tamprus ryšius tarp LKDS ir Altos. Taryba užgyrė prasmingą Altos veiklą.

3. LKDS Taryba pasisakė prieš PLB pastangas duplikuoti politinių veiksmų, veiklą kuriant PLB politinę komisiją. Taryba ir nepritarė JAV LB pastangoms duplikuoti Altos veiklą. Taryba šias Bendruomenės pastangas įvertino kaip netikslingas ir skaldančias lietuvių politinį vieningumą.

4. LKDS Taryba dėl laisvojo pasaulio lietuvių ryšių su pavergtąja Tėvyne pakartojė savo ankstyvesnį nusistatymą, kad toks ryšys šiandieną tegali būti tikrai asmeninėje plotmėje. Bendravimas su okupantu ar jo talkininkais yra nusikaltimas prieš lietuvių tautą.

5. LKDS Taryba viešai pakartojė Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjungos tvirtą pasiryžimą: DIRBTI IR KOVOTI DĖL NEPRIKLAUSOMOS DEMOKRATINĖS LIETUVOS VALSTYBES ATSTATYMO, Lietuviai krikščionys demokratai jaučia savo pareigą skelbti i komunizmo kėslus ir padarytas skriaudas Lietuvai. Taryba pasisakė prieš visas defetistines nuotaikas, silpninančias lietuvių tautos kovą.

Šis LKDS Tarybos suvažiavimo komunikatas buvo priimtas užbaigiamajame posėdyje šv. Jurgio parapijos salėje, Klevelande 1979 m. rugsėjo 16 d.

LIETUVOS GENERALINĖ KONSULĖ JUZĖ DAUŽVARDIENĖ spalio mėn. dalyvavo ir Lietuvai atstovavo šiuose rengimuose:

Čikagos konsularinio Korpuso priešpiečiuose Illinois Gubernatoriaus J. Thompson pagerbimui.

Konsularinio Korpuso Ponių Klubo atsilankyme ir priešpiečiuose Balzeko Lietuvių Kultūros muziejuje.

Kinijos buvusio Konsulo ir Ponia O' Young Laisvos Kinijos Nepriklausomybės Minėjimo priėmimo.

Šv. Tėvo Jono Pauliaus II vizito metu jo garbei skirtame Čikagos Simfonijos Orkestro koncerte Švento Vardo Katedroje.

Ispanijos Generalinio Konsulo Martinez - Aquilio suruoštame Christophero Columbus šventės priėmimo.

JAV Federalinės valdžios America's Ethnic Heritage projekto patariamojo komiteto posėdyje.

LIETUVOS PASIUNTINYBĖS WASHINGTONĖ ŽINIOS

● Jo Šv. popiežiui Jonui Pauliui II lankantis Washingtonė Lietuvos atstovas ir O. Bačkienė dalyvavo 1979 m. spalio 6 d. Popiežiaus laikytose Šv. Mišiose Šv. Mato katedroje. Tą pačią dieną, vakare, jie buvo pakviesti Apaštališkojo Delegato į Šv. Sosto Delegatūrą, kur Popiežius priėmė diplomatiųjų misijų šefus ir jų žmonas, pasakydamas jiems sveikinimo žodį. Tame priėmimo pirmą kartą, kaip diplomatinio korpuso dekanas, dalyvavo Sov. Sąjungos ambasadorius ir ponia Dobrynin.

Pasimatymo metu Jo Šventenybė Popiežius Jonas Paulius II pasakė Lietuvos atstovui, kad jis kasdieną meldžiasi už Lietuvą ir jis taip pat kalbėjosi su O. Bačkienė. Po to, Popiežiaus sekretorius įteikė dr. A. Bačkiai Šv. Tėvo sukurtą vinį medalį ir po rožančių jam ir O. Bačkienėi.

● 1979 m. spalio 16 d. Lietuvos, Latvijos ir Estijos atstovai JAV-se, dr. S. A. Bačkis, dr. A. Dinbergs ir p. Ernst Jackson, pateikė bendrą jų trijų pasirašytą notą J. T. Gen. Sekretoriui Kurt Waldheimui, su priedu - 45 Pabaltiečių Pareiškimu 1979.8.23 d. Maskvoje, anglų ir rusu kalbomis. Pabaltijo valstybių diplomatiniai atstovai savo notoje parėmė 45 Pabaltiečių Pareiškimą ir išreiškė J. T. Gen. Sekretoriui viltį, kad jis duos eiga Pabaltiečių Pareiškime išreikštiems prašymams.

● JAV Prezidentas ir ponia Carter, Vice prezidentas ir ponia Mondale globojo Koncertą ir iškilmingą vakariene 1979. X.27. d. minint 34-tąją Jungtinių Tautų sukaktį ir ta proga pagerbiant diplomatiųjų misijų šefus ir jų žmonas.

Valstybės Sekretoriaus ir ponia Vance kvietimu tose iškilmėse dalyvavo Lietuvos atstovas su ponia. Koncertas įvyko John F. Kennedy Centre, o vakariene - Washington Hilton viešbutyje, kur buvo atstovaujami 140 kraštai ir dalyvavo apie 3000 svečių.

Prieš koncertą kalbas pasakė A. Robert Abboud, pirmininkavęs koncertui ir vakarienei Valstybės Sekr. Cyrus Vance ir J. T. Gen. Sekr. Kurt. Waldheim. Savo kalbose jie pabrėžė taikos, humanizmo ir teisingumo principus. Koncerte grojo Nacionalinis simfoninis orkestras, kuriam dirigavo Metislav Rostropovich, o smuiku grojo garsusis Tainano smuikininkas Cho-Liang Lin.

Po vakarienes svečiai buvo apdovanoti United Nations Taikos medaliais ir sidabrinėmis taurelėmis.

● Žuvus Korėjos prezidentui, Lietuvos atstovas dr. S. A. Bačkis pareiškė užuojautą Korėjos ambasadoriui ir pasirašė užuojautų knygoje Lietuvos vardu.

● Mirus Mamie Doud Eisenhower'ienei - dr. S. A. Bačkis pasirašė Lietuvos vardu užuojautų knygoje Valstybės Departamente, 1979. XI.1 d.

● Pastaruoju metu Lietuvos atstovas su ponia buvo pakviesti ir atstovavo Lietuvai kelių ambasadų priėmimuose, būtent: Nigerijos, Brazilijos, Korėjos, Somalijos, Turkijos ir Belgijos.

● Oskaro L. Milašiaus kūrinių leidėjas Paryžiuje, Andre Silvaire, ruošia dar vieną naują Milašiaus kūrinių tomą, kuris papildys leidinius - DES O'EUVRES COMPLETEES. Tame tome bus politiniai O. Milašiaus rašiniai, jų tarpe ir dalis - DEUX MESSIANISMES POLITIQUES. Dr. S. A. Bačkis pasiuntė A. Silvaire keletą dalykų, kurių jis buvo prašęs. Dalį prašytų dalykų parūpino p. Br. Kviklys ir juos prisiuntė dr. S. A. Bačkiai.

VLIKO SEIMAS įvyks š. m. gruodžio 8-9 dienomis BALTIMORĖJE, Maryland Lietuvių Namuose, 851 Hollins Street.

DIEVO KARALYSTĖS ŽINIOS

Tęsinys 45

Ar tu kada galvojai apie tyrų pražydėjimą ir figmedžių augimą danguje? Apie tokius žemiskus gamtos dalykus rašė Senojo Testamento pranašai, ir dar mes matome, kad jų pranašystės ištikrųjų nurodė į žemiško gyvenimo palaiminimus, kokie bus patirti atsteigame rojuje.

Petro sugražinimas sveikatos tam vienam žmogui, kuris buvo raišas, buvo naudojamas kaip iliustracija, paliudijanti faktui, kad Mesijinė Karalystė bus įkurta, visa žmonija bus panašiai atsteigta.

Mes skaitom (Jzajo, 35:5-6) ten sako taip. Tada aklyjų akys bus atvertos, kurčiųjų ausys atidarytos. Tada šlubieji šokinės, kaip elniai ir nebylių liežuviai giesmes giedos.

Atsteigimo palaiminimai ateis ne vien į sužeistuosius, bet palaiminti bus ir visi kiti, kurie norės pasinaudoti nevienam tos palaimos nebus metamos už akių, žmogus pats turės susirasti tas palaimas per paklusnumą. Darymo Dievo valios Naujai Sandarai.

Bet dar yra Dvasinis akumas ant žemės, kuris bus prašalintas, kuomet Dievo garbės "pažinimas" pripildys visą žemę "kaip vanduo dengia jūrų dugną." (Izajo, 11:9)

Pranašystėje Mesijinė Karalystė simbolizuojama "Kalnu - Šita Kalno Karalystė augis ir pripildys visą žemę, (Danieliaus, 2:34, 35, 44) apie tą patį kalną kalbėjo pranašas Mikas, 4: skyriuje.

Bet štai paskutinėse dienose Viešpaties namų kalnas stipriai stovės, ir bus iškilęs aukščiaiu kauburiu, ir į jį plauks tautos. Daug tautų skubinsis ir sakys: Ateikite, ženkime į Viešpaties kalną į Jokubo Dievo namus; Jis mokins mus savo keliu ir mes eisime jo takais; nes iš Ziono išeis įstatymai, ir Viešpaties žodis iš Jeruzalės. Jis darys teismą tarp tautų ir nubaus galingas tautas. Jie pavers savo kalavijus į noragus, durtuvus, į pjautuvus. Tauta prieš tautą nebepakels jokio ginklo ir nesimokys daugiau kariauti. Tuomet kiekvienas sėdės po savo vynuogmedžiu ir ramiai gyvens be baimės niekas nebegazdins su baisėtiniais ginklais, kiekvienas budavosis sau namus ir gyvens, be baimės sodins vaismedžius ir jų vaisius valgys.

Paskutinės Dienos, nurodo į užbaigiamąsias dienas, nuodėmės ir mirties Viespatavimą ant žemės; ir į tą laiką, kuriuo bus įsteigta Nauja teisinga tvarka po tiesiogine Mesijo Administracija.

KAS ĮDOMAUJATĖS APIE TIESĄ, MES PRISIŪSIM V E L T U I K N Y G A - "Dievo Amžių Planas", 374 puslapių. Kreipkitės šiuo adresu: LITHUANIAN BIBLE STUDENTS 550 Sycamore Rd. La Salle, Illinois, 61301

MAŽEIKA & EVANS Laidotuvių Direktorai 6845 SO. WESTERN AVENUE TRYS MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS MASINOMS VIETA RRepublic 7-8600 RRepublic 7-8601

PETKUS TĖVAS IR SŪNUS Laidotuvių Direktorai MARQUETTE FUNERAL HOME 2533 West 71st Street Telef.: Grovehill 6-2345-6 1410 South 50th Avenue, Cicero Telef.: TOWNhall 3-2108-9 TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS Aikštė Automobiliams Statyti

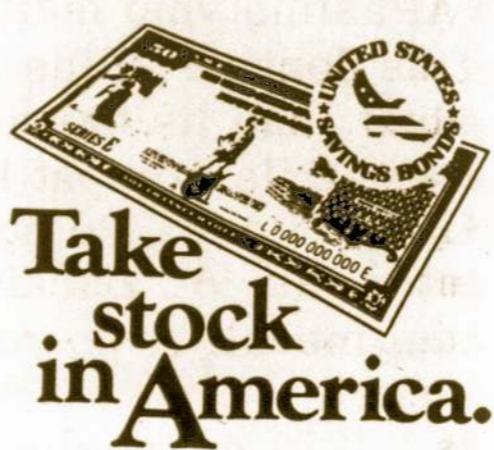
LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai PETRAS BIELIŪNAS 4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAisvette 3-3572 POVILAS J. RIDIKAS 3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911 STEPONAS C. LACK IR SŪNŪS (LACKAWICZ) 2424 W. 69th STREET Tel. RRepublic 7-1213 2314 W. 23rd PLACE Tel. Virginia 7-6872 11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Paloe Hills, ILL 974-4410 PHILLIPS - LABANAUSKAS 3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401 JURGIS F. RUDMIN 3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138, 1159 VASAITIS - BUTKUS 1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003 TURIME KOPLYČIAS VISOSE MIESTO DALYSE

BALTIC BAKERY Chicago, Illinois 4627 SOUTH HERMITAGE AVE Tel. LA 3-1510 2616 WEST 69th STREET Chicago, Illinois Tel. 737-6784 Savininkas JUOZAS ANKUS

E U D E I K I S DOVYDAS P. GAIDAS - GERALDAS F. DAIMID Laidotuvių Direktorai TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS 4330 South California Avenue Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852 4605-07 South Hermitage Avenue Telefonas - YArds 7-1741-2

KAS NAUJO CHICAGOJ

ir mūsų lietuviškose apylinkėse

A. A.

JOHN G. EVANS, SR.

VIENERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

Prieš metus, 1978 m. spalio 7d., mirė Sandaros nuširdus rėmėjas ir draugas JONAS EVANS, SR. Šia proga Jį giliai prisimename kartu su Jo artimaisiais.

- Chicagos pensininkai gali velti patikrinti sveikatą, paskambinus telefonu 744-7400 ar 744-7429 ir susitarus dėl laiko.
- Chicagos Northwestern universitetas nutarė pastatyti studentams 7 bendrabučius už 23 mil. dol., kuriuose tilptų 900 studentų.
- Spalio 15 d. suėjo 10 metų nuo pulk. Petro Genio mirties.
- Soliste Roma Mastienė gruodžio pradžioje vyks koncertams į Australiją.

- Vasario 16 gimnazijoje dabar mokosi 62 mokiniai, iš jų 10 iš JAV.
- Chicagos simfoninis orkestras pasirašė naują darbo sutartį ir savaitinis atlyginimas siekia 650 dol., o pensijos iki 12 000 dol. metams.
- Chicagos centre prie Madison ir Canal gatvių bus statomas 50 aukštų už 100 mil. dolerių dangoraižis.
- Chicagos paplūdimiuose šia vasarą niekas nenuskendo.
- Chicagos lotynai priešinosi mokinių vežiojimui į tolimesnes mokyklas.
- Chicagos amerikiečių dienraščiai nuo spalio 1 d. pakėlė kainas.
- Chicagos Tribune spalio 10 d. penktoji sekcijoje 8 psl. įsidėjo dvi dideles nuotraukas, Stasio Paulausko vaikus obuoliaujant ir užkandžiaužant.
- Chicagos mэрė, nebegalėdama subalansuoti biudžetą, nuo X.1 d. atleido daug tarnautojų.

AUKOS "SANDAROS" SPAUDOS FONDUI

- \$ 75.00 Albinas Repšys, Bellwood, Ill.
- \$ 50.00 Alexander J. Chaplik, So. Boston, Mass.
- \$ 20.00 Juozas Ruokis, Los Angeles, Cal.
- \$ 20.00 Bruno Machanskas (Bruno's Bakery) Chgo. Ill.
- \$ 15.00 Idlf. Sadauskas, Chgo. Ill.
- \$ 13.00 Anthony Vaivada, McLean, Va.
- \$ 13.00 Jonas Kayaliauskas, Chgo. Ill.
- \$ 13.00 Petras Cyvas, Worchester, Mass.
- \$ 13.00 Theodora Kuzas, Chgo. Ill.
- \$ 10.00 P. Račkauskas, Dorchester, Mass.
- \$ 10.00 Povilas Burneikis, Chgo. Ill.
- \$ 10.00 Juozas Blažys, Chgo. Ill.
- \$ 10.00 B. A. Dundulis, Chgo. Ill.
- \$ 10.00 Stasys Dagys, Chgo. Ill.
- \$ 10.00 Vyto Uznys, Chgo. Ill.

BALZEKO LIETUVIŲ KULTŪROS MUZIEJŲ aplankė Elena Turauskienė ir jos sesuo Birutė Prapuolenienė. Elena Turauskienė, diplomato Edvardo Turausko našlė, nuolat gyvena Prancūzijoje. Lankydama Chicago aplankė muziejų, kur vyko p. Augustinijaus suruošta Lietuvos pinigų paroda, ir čia ant 100 litų banknoto rado savo portretą, pieštą Adomo Varno. Nuostabu, kad portretas, pieštas prieš virš 50 metų, išsilaiškė ir lengvai atpažįstamas. Nuotraukoje matome Eleną Turauskienę, apžiūrint Liet. pinigų parodą.

BALFO CV vicepirmininkas kun. Anas Trakis BALFO spaudos konferencijoje, š.m. spalio 25 d. pristato RINGAUDĄ KASIULĮ, neseniai iš okupuotos Lietuvos pasitraukusį ir BALFO rūpesčiu ir pastangomis atvykusį į Chicago spalio 24 d. Iš dešinės į kairę: kun. A. Trakis, Rimgaudas Kasiulis, BALFO direktorius Albinas Dzirvonas, Balys Brazdžionis. (Nuotr. V. Noreikos)

- \$ 10.00 A. Giedraitis, Santa Monica, Cal.
- \$ 6.00 Kazys Karazija, Chgo. Ill.
- \$ 6.00 Bernice Asmutis, Chgo. Ill.
- \$ 6.00 John Kulens, Chgo. Ill.
- \$ 6.00 Mary Eidukas, Downers Gr. Ill.

Po \$ 5.00 :
Hilda Kuzas, So. Holland, Ill.; A. Murch Streamwood, Ill.; Wm. J. Kareiva, Rosewell N. Mex. A. Jonynas, Detroit, Mich.; Jonas Kodis Hartford, Ct.; Anna Sliteris Chgo. Ill.; Charles Bukaveckas, Miami Fla.; Jonas Stankus, Chgo. Ill.; A. Vaičiulis, Union Pier, Mich.; Pranas Kaminskas, Chgo. Ill.; A. J. Petraitis, Willow Springs, Ill.; Ted Kazimieraitis, Chgo. Ill.; Anna Gaushas, Hot Springs Ark.; Edward J. Mankus, Chgo. Ill.; Antanas Pleškys, Chgo. Ill.; Marytė Micpovilius, Brockton, Mass.; Tomas Miglinas St. Petersburg, Fla.; Michalena Baronas, McLean Va.; Pola Sadauskas, Gulfport, Fla.;

Po \$ 4.00 :
Kazys Miklas, Great Neck, N. Y.; Simas Velbasis, St. Petersburg, Fla.;

Po \$ 3.00 :
Ona Miltrovic, Chgo. Ill.; Victor Stupys, Berwin, Ill.; Anna Kasman, Oak Park, Ill.; Mykolas Manomaitis, Boston Mass.; S. P. Alescik, St. Petersburg, Fla.; Mary Krawlaidis, Chgo. Ill.; Petras Pusnickas, Franklin Sq. N. Y.; Ant-Beinorauskas, Chgo. Ill.; Pr. Dulevičius Forest Hills, N. Y.; Mrs. A. Tullys, So. Pasadena, Fla.; A. Norus, Detroit Mich.; A. Mickewicz, Citrus Hghts, Cal.; A. J. Tomkus, Meridan, Ct.; Frank M. Wallen, Hanover Mass.; Jonas Daugėla, Juno Beach Fla.; Uršule Skrebutėnas, Chgo. Ill.; Domicelė Petrutytė, Chgo. Ill.; Sophie Streimek, W Worchester, Mass.; Ben Norbut, Chgo. Ill. Angela Anuzis, Worcester, Mass.; Petre Maskolaitis, Chgo. Ill.; Norman Burstein, Chgo. Ill. John Galminas, Orland Park, Ill.; Joseph Sisas, Brockton, Mass.; Matthew Tamulenas, Racine, Wisc.; Anna Barisas Chgo. Ill.; Anna Paulson, Chgo. Ill.

PREMIJA JANIMUI

Dr. Leono ir Irenos Kriaučeliūnų šeima savo mirusiam sūniui ir broliui prisiminti skiria kasmetinę

EUGENIJAUS KRIAUČELIŪNO PREMIJĄ

Premijai skirti sąlygos yra tokios
1. Eugenijaus Kriaučeliūno 1,000 dolerių premija skiriama lietuviui jaunuoliui, geriausiai pasireiškusiame raštais (lietuvių, anglų ar kita kalba) veikla, organizaciniu veikumu, ar jaunimo vienetei (sambūriui), tautinių šokių grupei, jaunimo chorui, sporto būreliui, geriausiai reprezentavusiam lietuvius ir Lietuvą vienerių metų bėgyje.

2. Premijai gauti asmenis ar vienetus raštu pasiūlo jaunimo organizacijų vadovybės, jaunimo grupės, vyresniųjų organizacijų ar paskiri asmenys iki kiekvienų metų gruodžio 31 d. (pašto antspaudas).

3. Premijuotino asmens ar jaunimo vieneto tinkamumui įvertinti sudaroma Jury komisija, kurion po vieną atstovą skiria Pasaulio Lietuvių Bendruomenės jaunimo reikalams vadovas, Pasaulio Lietuvių Jaunimo sąjungos valdyba ir JAV Lietuvių Jaunimo sąjunga, o du atstovus paskiria Kriaučeliūnų šeima.

4. Jury komisija, aptarusi asmens ar vieneto tinkamumą premijai, ją skiria balsų dauguma iki sekančių metų vasario 15 d. ir susitaria su Kriaučeliūnų šeima dėl premijos įteikimo laiko ir pobūdžio.

5. Premijai asmenys ar vienetai siūlomi raštu, nurodant tiksliai premijai tinkamumo motyvus, ir siunčiami:

EUGENIJAUS KRIAUČELIŪNO
PREMIJOS KOMISIJAI
12500 Pawnee Road, Palos Park, Ill. 60464.

ŠEJA

TAUTINĖS, DEMOKRATINĖS MINTIES ŽURNALAS

Prenumerata: 4 dol. metams.
NAUJAS redakcijos ir administracijos ADRESAS:
3346 West 65th Place,
Chicago, Illinois, 60629

Redaguoja redakcinė kolegija.
Leidžia Varpininkų Leidinių Fondas.
VLF nauja valdyba: Edvardas Boreiša, Elena Rūkienė, Titas Briškaitis.

DIAL 911 IN CHICAGO FOR EMERGENCY POLICE, FIRE AND AMBULANCE

NON-EMERGENCIES: DIAL 744-4000

LIETUVIŲ TAUTINĖSE KAPINĖSE parduodami trys lotai (vienoje vietoje) prieinama kaina. Skambinti šiuo telefonu: (312) 476 - 7548.

FOR SALE

3 Adjoining Lots, Lithuanian National Cemetery, Reasonable Price. Phone (312) 476 - 7548.

SOPHIE BARGUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS

ALDONA ir dukra SOFIJA DAUKAI IŠ WOPA 1490 KIL. AM

Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 5:30 - 6:00 val. po piet šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.

7159 South Maplewood Avenue Tel.: HEMlock 4-2413
CHICAGO, ILLINOIS 60629

ŠIMAITIS REALTY

INSURANCE • INCOME TAX • NOTARY PUBLIC

2951 W. 63rd Street CHICAGO, Illinois 60629

Office — 436-7878 Res. 476-5633

VLADAS SIMAITIS, J. D. Registered Broker

NAUJA LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA
"LIETUVOS AIDAI"
Veda Kazė BRAZDŽIONYTĖ

KASDIEN nuo pirmadienio iki penktadienio 9 val. vakare

Visos laidos iš WOPA 1490 AM BANGA.
ST. PETERSBURGE: 5:30-6.00 vakare
WTIS 1110 AM BANGA.

Adresas: 2646 West 71-st St.
Chicago, Ill. 60629. Tel. 778-5374.

ENGLISH section

LITHUANIA'S JEWS

DR. JUOZAS PRUNSKIS

AND THE HOLOCAUST

Part 5

Jewish Holocaust under the Nazis

In June, 1941, Lithuania was occupied by German troops. The country became a victim of German expansionism. Hitler felt free to act as he pleased in Lithuania, and his policy regarding Jews was expressed in his "Mein Kampf": hatred and annihilation. Hitler once stated: "If I can send the flower of the German nation into the hell of war without the smallest pity for the spilling of precious German blood, then surely I have the right to remove millions of an inferior race that breeds like vermin".

Hitler's Propaganda Minister Joseph Goebbels announced: "A Jew for me—an object of physical disgust. I vomit when I see one . . . I treasure an ordinary prostitute above a married Jewess."

What can we expect of leaders obsessed by such brutality, vulgarity and intolerance?

As recorded in the Encyclopedia Lituanica, a plan was designed in advance at Gestapo headquarters in Berlin to exploit the occasion of war for launching the total annihilation of Jewry in "New Europe." One of those in charge of this plan in Lithuania was SS Brigade Fuehrer Stahlecker. By June 25, 1941, Stahlecker reached Kaunas, which had been taken by the Germans the previous day. The following is an extract from his report: "The security police received appropriate orders and were in fact prepared to solve the Jewish problem by all available means and with utmost severity . . . On the surface the impression had to be created that it was the local population which had initiated the anti-Jewish measures as a spontaneous reaction to their oppression by the Jews for many years and to the communist terror to which they had been exposed in the recent past." (Encyclopedia Judaica, Vol. 11, p. 387.)

On the wall of the conference room of the Jewish Spertus College in Chicago historical facts from the Jewish past are given in concise form. Concerning the situation in Europe in the year 1942 there is a statement: "The Nazis choose genocide as the 'Final Solution' to the Jewish Problem. Extermination camps are established in occupied countries."

This happened in Lithuania also. "Furthermore, evidence had to be created in order to prove, at a later stage, that it was the local population which had squared their own accounts with Jews and communists. The orders given by the German sources had to be concealed" (Encyclopedia Judaica, Vol. 11, p. 387.)

Lithuanians thought that a German-Russian war might restore independence to Lithuania. Therefore, they revolted against Soviet occupational forces and formed a Provisional Government. The Lithuanian Provisional Government sent its representative Gen. Stasys Raštikis to persuade the Germans to discontinue the annihilation of Jews, but that request was to no avail. Contrarily the Nazis published ordinances giving the false impression that they were signed by the Lithuanian authorities (Encycl. Lituanica, Vol. II, p. 528). The leaders of the most influential Lithuanian political parties: Kazys Grinius, former president of the Republic of Lithuania; Jonas Aleksa and Msgr. Mykolas Krupavičius, former cabinet ministers, all protested in the name of the Lithuanian people against the inhuman treatment of Jews, but they were sharply reprovved, banished, one to Germany, the other two to provincial villages under house arrest, with the warning that anyone attempting such intervention in the future would be treated as an obstructionist to the war efforts of the German Reich (Enc. Lituanica, Vol. II, p. 529).

Ecclesiastical authorities also encouraged people to help the Jews. However, the Nazis continued full scale annihilation of the Jews in Lithuania. There are known instances when, to camouflage their nefarious project, they dressed their own executioners in Lithuanian uniforms and then filmed them, to give the impression that the annihilation of Jews was carried out by Lithuanian units. The annihilation was so ruthless and cruel that of almost a quarter of a million Jews in June, 1940, less than a tenth of them survived.

The Nazis at times even forced the members of the Jewish police to take part in the annihilation of Jews. For example a Jewish author, Leonard Tushnet, in his book, "Pavement to Hell", page 176, states: "In mid October, 1942, he (Gens—Jewish Ghetto Chief of Vilnius) arranged for selection for extermination of 400 Jews from the town of Ozmiana (Ašmena), fifty kilometers from the town of Vilna (Vilnius); a task force of the Vilna (Vilnius) Jewish police actually made the selections and seven Jewish policemen carried out the executions."

Another Jewish author, Joseph Tenenbaum, in his book "Underground," page 82, writes: "The actual operations were conducted by members of the Ordnungsdienst (Jewish police) under the supervision of the German Deportation Staff . . . People were evicted from their homes, gathered in the streets and marched off . . . From there in prepared boxcars, Jews were loaded for transport like cattle for the slaughter house." To Be Continued

ALEXANDRIA, BALTIMORE AND WILMINGTON
If not for the car and driver, I would have never been able to make the many side trips, and so I took advantage of this opportunity and we visited Liutas and Nijole Griunius and family in Alexandria. Mrs. Kristina Grinius and son Liutas is the wife and son of the Lithuanian President, Dr. Kazys Grinius, when the country was independent, and we have been friends for the past 30 years. It has been a long time since I last saw them. The children have grown into fine young men and women. Liutas took the day off to sight-see with us and for dinner at the home of Milda Vaivada and her mother, Mrs. Baronas in McLean, Virginia. Antanas had to be at work.

The next evening we were in Baltimore and guests of Nate Gerber, who also took a day off work to show us the town and to take us to a delish Greek eaterie. The following evening we were in the Arden section of Wilmington to conduct a session and to reunion with friends of old. I got to see the Scotts, the Echelmeyers, and Williams', the Marcuses, the Seeles, who also called square dances, and many others. Wilmington was a place I used to visit annually for a number of years, so many warm memories were recalled. Here again, we were treated like princelings by Joe and Bea Bell who hosted us.

Pope John Paul II with two Lithuanian clergymen, Msgr. Audrys Backis, right, and Bishop Antanas Deksns, center. Msgr. Backis is the Undersecretary of the Council of Public Affairs at the Vatican.

During the Mass in Chicago's Grant Park, although the Pope greeted the gathered throngs in many languages, the Lithuanians were singled out with a lengthy greeting:

"Mano nuoširdus sveikinimas Amerikos lietuviams. Likite ištikimi Kristui ir Bažnyčiai. Branginkite jūšų kilnios tautos tradicijas. Tegu globoja jus Dievo Motina Marija. Garbė Jėzui Kristui". (My sincere greetings to the American Lithuanians. Remain faithful to the Church of Christ! Cherish your noble traditions! May Mary, the mother of God, safeguard you! Glory to Jesus Christ.) The hundreds of Lithuanians who were scattered in the crowd responded, *Per amžius* (Forever).

According to Robert Blair Kaiser, in an article which appeared in the New York Times, October 2 about the Pope, "Karol Wojtyla was born in 1920 to a sturdy Lithuanian mother and a noncommissioned officer of the Polish army." His mother died when the the future Pope was nine years old.

CHRONICLES OF A CATHOLIC CHURCH IN LITHUANIA, NOS. 31, 32. Obtainable from the Lithuanian R.C. Priests League, 352 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207. \$1.00 each. In English.

These are perhaps the best known of all the *samizad* (self-printed underground publications) appearing in the Soviet Union today, and are frequently quoted from by the free world press. Documented articles in the *Chronicles*, which have been verified in many other publications, boggle the mind with the inhumanity of the Communist regime.

(From *VILTIS*, America's Oldest Folk Dance Magazine, published by Vytautas F. Beliajus)

Free Lithuanian sportsman

An outstanding Lithuanian sportsman, Vladas Cesunas, defected from the Soviet Union to West Germany. He expressed his desire to remain in the free world and described the difficult situation for a freedom-loving person in the Soviet Union. However, he was kidnaped and Soviet newspapers confirm he is now in the Soviet Union. American sportsmen have an obligation to instigate action through the U.S. government and the Soviet Embassy so Cesunas can be returned to Western Europe. The pressure of public opinion succeeded in the case of Simas Kudirka. Similar action will be helpful in the case of Cesunas. Rev. J. Prunskis, director of Information Lithuanian American Council Inc.

Chicago Sun-Times, October 30, 1979

DEPARTMENT OF STATE ISSUES NEW STATEMENT ON SOVIET CITIZENSHIP LAW

The Department of State has issued an updated statement on the new Soviet citizenship law.

One part of this statement says " . . . the Department of State strongly urges any American citizen who is , or believes he or she may be a citizen of the USSR under the new Soviet law, to renounce formally Soviet citizenship before visiting USSR."

For information on how to renounce Soviet citizenship, please telephone (202) 632-8671 or write to the Office of Soviet Union Affairs, Department of State, Washington, D. C. 20520.

This procedure is not meant to apply to Baltic Americans, as Department officials have earlier stated that the US policy on Baltic States also includes non-recognition of past or present Soviet citizenship claims on Baltic Americans. Baltic Americans who plan to travel to the Baltic States should seek further guidance from the Department of State on this matter.

The decision to travel to the USSR, of course, is one which the individual traveller must make for him or herself.

Founded in 1942 in Fairhope, Alabama

P.O. BOX 1226
DENVER, CO 80201

AMERICA'S OLDEST FOLK DANCE MAGAZINE
A LEADING SOURCE OF AUTHENTIC FOLKLORE

Editor and Publisher
Vytautas F. Beliajus

PUBLISHED SIX TIMES YEARLY:
January-February; March-April; May;
June-August; September-November;
December

One Year: \$7.00 USA; \$8.00 Foreign
Single Copy: \$1.50

LITUANUS
\$ 10 per year

LITUANUS
6621 S. TROY ST.
CHICAGO, ILLINOIS 60629

LITUANUS Quarterly Journal of Arts and Sciences, the only ENGLISH language publication, represents the free-world viewpoint on the Lithuanian question.

P A D Ė K A

A. † A. ANNE VYSTHER
KANAVERSKYTĖ

Gyv. Valparaiso, Indiana, anksčiau gyv. Chicagoje, Roselando ir Bridgeporto apyl.

Mūsų mylima žmona, motina, senelė ir sesuo mirė 1979 m. spalio 22 d., sulaukusi 66 m. amžiaus, ir buvo palaidota spalio 25 d. Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse, Chicagoje.

Mes, atmindami ir apgailėdami jos atsiskyrimą iš mūsų tarpo, reiškiamo giliausią padėką visiems giminėms, draugams ir kaimynams už dalyvavimą šermyse ir laidotuvsė.

Ypatinga padėka gerb. kun. kleb. Antanui Zakaraskui už gedulingas pamaldas bažnyčioje ir kan. Vaclovui Zakaraskui už maldas koplyčioje ir kapinėse.

Dėkojame vargonininkui Antanui Linui ir sol. Algirdui Brazliui už giesmes.

Dėkojame visiems už aukas šv. Mišioms, gėlių aukotojams ir visiems, kurie mus paguodė mūsų liūdesio valandose.

Taip pat dėkojame laidotuvių direktoriams Leonardui Bukauskui ir Sūnui už malonų ir tvarkingą patarnavimą.

Nuliūdę lieka vyras Antanas, sūnūs Robert Burkey ir arti Mary, Richard Vysther ir marti Anita, anūkal Robert, Duane ir Kevin, sesuo Justine Stanish su vyru Henry ir Selma.

Mieli SANDAROS skaitytojai ir bendradarbiai!

Skaitytojų ir Sandaros administracijos patogumui, apačioje čia dedame atkarpą, kurią užpildžius prašome prisiųsti Sandaros administratoriui p. Editai Rimkienei, kas dar nėra susimokėjęs už laikraštį. Taip pat prašome surasti ir naujų skaitytojų. Už jūsų malonų atsiliepiam ir SANDAROS paremimą būsimė labai dėkingi.

Visos aukos skelbiamos Sandaroje. Jei jūsų adresas pasikeitęs, tai prašome pranešti mums ir seną, ir naują adresą.

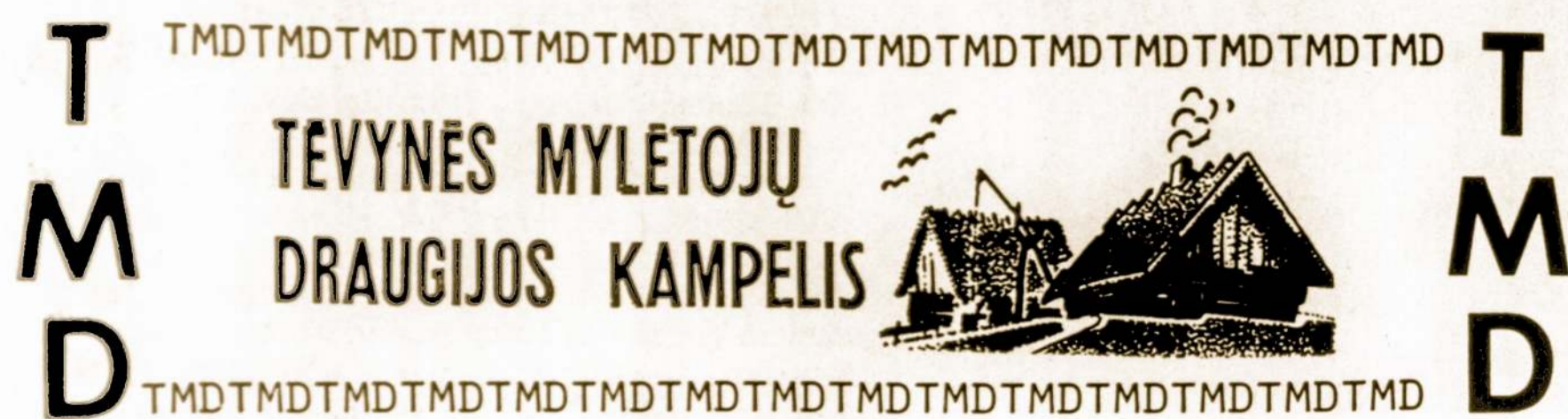
Siųsti šiuo adresu: SANDARA, 840 West 33 rd Street, Chicago, Ill, 60608

Siunčiu SANDAROS METINĘ PRENUMERATĄ..... 7 dol.

Siunčiu auką SANDAROS SPAUDOS FONDUL..... dol.
Iš viso..... dol.

MANO PAVARDĖ.....

ADRESAS;.....

O kruvinos žaidos tėvynės
Ar tūkstančiais metų pagis?
Mačiau, kai rankas surakinę,
Juos varėsi rusai tardyt.

Girdėjau ir klyksmą begalį,
Ir smūgius ant brolių pečių —
O plėšė jiems širdį ir valią...
Už ką tiek mūs tautai kančių?

Iš Lietuvos pagrindžio poezijos

SKRISČIAU, JEI GALĖČIAU

O šalis brangioji, o gimtine Tu,
Tu mane vilioji su savo skausmu.
Skrisčiau, jei galėčiau ir virš debesų
Vien tik pamatyti Tėvynės laukų.

Kur kalnai apaugę žaliaisiais miškais,
Kur upeliai teka gražiaisiais laukais
Kur paukštelių giesmės mane taip viliojo
Ir lakštingalos siela apdovanojo.

Skrisčiau, jei galėčiau ir Vilnių regėčiau
Ir Neries pakrantėj ramiai sau sėdėčiau
Lankyčiau bažnyčias ir Aušros Vartus,
Praeitį garsinčiau lyg žilas dainius.

Skrisčiau, jei galėčiau su debesėliu,
Tėvynės žemelėj virščiau pūkeliu.
Viską ten žinočiau, vargą tą matyčiau,
Skaudančias širdis švelniai nuraminčiau.

Skrisčiau, jei galėčiau ir su vėjeliu.
Ir nuskrudus tapčiau plėšriu ereliu.
Ir varge papuoščiau ir širdis ramindčiau,
Ir visur skrajodama Tėvynę apginčiau.
Vakaro Daina

- Toronto TV 10 kanalas rugsėjo 7 d. rodė lietuvišką 25 min. ilgio filmą.
- Italų Fiat bendrovė pastatė Sovietų S-gai masinių automobilių fabriką, o dabar sovietų agentai Iliulijoje žudo Fiat vadovus.

- JAV pagelba Meksikos vandenys sustabdytas aliejaus veržimasis iš vandens į paviršių, užteršiant JAV ir Meksikos pakrantes.

- Prez. Carteris prisaikdino kitą juodį Donald McHenry JAV prie Jungtinių Tautų ambasadoriaus pareigoms.

- Mirė čekoslovakų gen. Svoboda, išgelbėjęs Dubčeką iš mirties Sovietų Sąjungoje.

- Prancūzai Centrinės Afrikos imp. Bokasa, kurs pats savo rankomis nužudė 10 savo ministrų ir buvo žmogėdra, išvežė į Dramblio Kaulo valstybę ir remia centrinę David Dačio sudarytą demokratinę vyriausybę.

- Ok. Lietuvoje mirė solistas Antanas Sodeika.

- JAV svarsto sudaryti 100 000 karių skrajantį korpusą, kad prireikus per trumpą laiką nuvyktų į bet kurią pasaulio vietą.

- Pietų Korėja nutarė ateinančių metų biudžetą kariniams reikalams pakelti 38%.

- Tarptautinė metalo apdirbimo sąjunga reikalauja visai uždrausti asbesto vartojimą, nes jis sukelia vėžį.

- JAV žvalgyba nustatė, kad Karibų jūros Grenados valstybėlė pateko į Sovietų S-gos rankas, nes ją okupavo Kubos kariai.

- Pabėgęs iš Sovietų S-gos Arkadijus Ševčenko pareiškė, kad New Yorke yra virš 300 sovietų šnipų - įvairių Jungtinių Tautų pareigūnų.

- JAV gaminamame aluje rasta nitrosamino, kurs sukelia vėžį, o kai kur vištų kiaušiniuose rasta PCB chemikalų, kurie taip pat gali sukelti vėžį.

- Prezidentas Carteris pasirašė Panamos kanalo perleidimo sutartį. Panamiečiai nepatenkinti įrašų, kad pavojaus atveju, JAV turi teisę siųsti karo jėgas kanalo įrengimams ginti.

- Sulaukusi 95 metų amžiaus mirė Levvo Tolstojaus duktė Aleksandra.

Istoriniai Padavimai

DR. JONAS BALYS

Paskendę Miestai, Pily, Bažnyčios ir Varpai

Karalaitės Bonos Miestas

Keturi varstai nuo Babtų į vakarus, girioj Kuralgirių vadi namoj, yra kalnelis, vadinamas Beržotu. Kalnelis turi maždaug dešimtinę pločio. Pro jį teka upelis Strelukas. Beržotas aplinkui tankiai apaugęs medžiais, jo viršūnėj betgi nėra nė vieno medžio. Apie Beržotą yra daug jau nuo senų senovės kalbama. Sako, ten esąs paskendęs karalaitės Bonos miestas. Mač karalaitė, kuri valdė miestą, negerbė burtininkų. Būdavo, kai į karalaitės miestą ateidavo burtininkai, tai karalaitė liepdavo jiems išsinešinti, iš kur atėję. Toks pasielgimas jiems nepatikdavo ir jie varomai žadėdavo atsilyginti. Kartą karalaitė surengė didelę puotą. Susirinkus svečiams, puoton atėjo burtininkai. Karalaitė, senu papratimu, paliepė jiems išeiti. Burtininkai išeidami prakeikė miestą. Burtininkai sakė, kad tol miestas bus nugrimzdęs, kol kas neprizadės karalaitės vesti. Praslinko daug laiko, žmonės visai užmiršo, kad ten būta garsaus miesto, karalaitės Bonos sostinės. Kartą piemenys ganydami gyvulius, saulė jau buvo patekėjus, pamatė miestą keliantis aukštyn tame pat Beržote, kur neauga joks krūmas. Piemenims nusigandę nežinojo kas daryti. Vieni norėjo bėgti tolyn, bet kiti sudraudė. Žiūrėdami toliau piemenys matė puikiausius rūmus, bažnyčias, kurie, jiems bežiūrint, iškilo aukštyn ir pranyko. Reginiui pranykus, jie ėjo pažiūrėti ant kalno, bet nieko nerado: kaip anksčiau žolė buvo sužėlusi, taip ją ir rado. Piemenims parginus namo ir papasakojus, žili seneliai prisiminė ir papasakojo visa, kas parašyta. Kas dešimt metų iškylas iš kalno miestas, bet kol žmonės pribėga, viskas pranyksta ir nieko neberandą.

Panevėžys. Užr. J. Činauskas, 1922. LTA 619(127). (Plg. Nr. 34, 53).

Krušonių kaimo žmonės pasakoja, kad senovėje (Romatos) raisto vietoje buvęs miestas. Vėliau šis miestas nuskenęs, virtęs pelke, raistu ir tik buvusios bažnyčios vietoje atsiradęs ežerukas — Romatos akis. Keli žmonės, surišę daug vadelių, virvių ir pririšę gerą akmenį, norėjo išmatuoti ežeriuko gylį, bet dugno nepasiekė. Vienam iš matavusių prisispavėjęs ežeriukas — akis ir pareiškė: "Jei nori mano dugną surasti, tai reikalinga septynių žmonių gyvybių". Taip ir likęs paslaptingo ežeriuko — akies gylysis neišmatuotas.

Kaišiadorių v. Užr. J. Giraitis, 1939. LŽV 258.

Romatos Miestas

Kuplyčkalnis

Ant to kalno (Kuplyčkalnio) gyveno ponas Mileška. Jis pirmą dieną Velykų anksti rytą nuėjo į Surviliškio bažnyčią. Ir jo kurtai paskui sekė. Kunigas tuo sykiu laikė rezurekcijas. Jis priėjo prie altoriaus, užsidedė (nuo žvakės) popirosą ir išėjo namo. Kai lėkė nuo kalno — ir nutrūko galvos visiems, ir pakavėjo kartu su šunim į vieną duobę, toj pačioj vietoj, ir prarijo keroji (žemė) visą dvarą ant to kalno. Ir pravadino tą kalną Kuplyčkalniu. Taip sako seni žmonės.

Surviliškio v. Užr. J. Urbelis, 1913. LTA 613(158).

Šepetos Bala

Kur dabar Šepeta, tai seniau buvęs ten didelis miestas su bažnyčia. Bet žmonės gyvenę čia labai nupuolę doroj, taigi, Dievas nubaudęs tą miestą su visais jo gyventojais. Vieną šventadienį, belaikant kunigui mišias, per pakėlimą ostijos, visas miestas prapuolęs, o vietoj jo atsiradęs gilus ežeras, kuris su laiku užaugęs samanomis. Dabar kasmet vieną sykį tas miestas su visais gyventojais išsikeliais aikštėn, bet greit ir vėl prapuolęs. Daug iš senųjų ir dabar tiki, kad jei laike jį pasirodymo suspėtum įbėgęs (bažnyčion) paskambinti bažnytiniu varpeliu, tai jis ir paliktų aikštėje.

Papilū k., Subačiaus v. Užrašė G. Kalvelis, 1921. I. 8. LTA 573(6a).

FILOSOFAS KANTAS BUVO LIETUVIS

Tiek anksčiau nepriklausomos Lietuvos spaudoje, tiek vėliau užsienio lietuvių spaudoje retkarčiais išskildavo žymiojo Mažosios Lietuvos filosofo Imanuelio Kanto, gim. 1724 m. balandžio 22 d. Karaliaučiuje ir mirusio ten pat 1804 m. vasario 12 d., kilmės ir tautybės klausimas. Dažniausiai tokie svarstymai nieko naujo neduodavo, nes buvo kartojami seni visiems žinomi duomenys ir argumentai bei spėliojimai. Įrodyti jo lietuviškumą gerokai kliudė ir tai, kad daugely vokiškų leidinių buvo paskleista teorija, kad Kanto neseni protėviai esą atsikėlę net iš Škotijos.

Bet štai labai vertinga mūsų žymiojo diplomato, istoriko ir Vasario 16 d. akto signataro Petro Klimo stamboka knyga "Iš mano atsiminimų", išleista 1979 m. Lietuvių Enciklopedijos leidyklos Bostone, ir šiuo klausimu duoda šį tą naujo ir įdomaus. Ji patvirtina, kad Kantas buvo lietuvis.

Kuriantis Lietuvos respublikai, nuo pat 1918 m. pabaigos Petras Klimas buvo pats didžiausias mūsų užsienio ministerijos organizatorius. Beveik be pertraukos, be atostogų išdirbęs joje daugiau kaip pusterėčių metų, nes nebuvo kas jį ten pakeistų, o laikai buvo neramūs ir darbų gausybė, jis vis dėlto 1921 m. vasarą gavo trumpas atostogas ir nuvyko į Karaliaučių. Štai kaip jis tos knygos 335 ir 336 pusl. rašo:

" Tai ta senoji mūsų giminaičių senprusių vietovė, vadinama Tvangstė, kuri tik XIII amž. Bohemijos karaliaus garbei, jam dalyvavus kryžiaus žygyje prieš Lietuvą buvo pakrikštyta "Koenigsberg". Man knietėjo ją pamatyti, kad jau ir visai suvokietintą. Greitomis ap-

žiūrėjęs muziejus, paminklus, aš knaisiojaušis antikvarų rūsyse. Tarp tų senienų aš užklupau seną, rodos, pirmąjį Kanto daugiatomį veikalų leidinį, čia pat Karaliaučiuje išleista tuojuo filosofo mirties (1804 m.) Bevartydamas tą labai puošniai aptaisytą leidinį, kurį antikvaras sakė esant labai branginamą ir retą, iš smalsumo perskaičiau prartarmę, kurioje leidėjai keliais žodžiais prasiitarė ir apie didžiojo mokslininko biografiją. Buvo atvirai pasakyta (vėlesniuose leidiniuose vokiečiai tatau nusiėpė), kad Kantas yra kilęs iš Klaipėdos krašto, iš tėvų paprastų sodiečių lietuvių. Tėvas buvo šorininkas — šikšnias, o motina net vokiškai nekaltėjusi. Kitai sakant, buvo klaipėdiškiai "lietuvininkai". Ta naujiena mane apstulbino, ir aš ryžausi tą leidinį nupirkti. Deja, antikvaras tur būt pastebėjo mano susijaudinimą ir užrietė tokią kainą, kurios mano metinis biudžetas nevaliojo aprėpti. Bet aš tada supratau, kodėl Milke, leisdamas savo kalbamokslį lietuvių - vokiečių žodyną, kreipėsi ne į kurį filologą, o į filosofą Kantą, kad parašytų prartarmę, atsiliepdamas apie lietuvių kalbą. Kantas ta proga išskėlė aikštėn lietuvių kalbos turtingumą ir nepaprastą žodinių lyčių lankstumą; tas savybes jis susiejo su lietuvių būdo taurumu, net pasididžiavimu ar savo vertybės jausmu. Tai parodo, kad Kantas nebuvo praradęs tėvų ar

bent motinos įdiegto lietuviškumo ir kad jį jautriai brangino.

Ta reveliacija atstojo man ilgiausias atostogas. Sugrįžęs, aš daug kam papasakojau apie tą mums istorijos negandų pražudytą perlą — visam pasauly pagarsėjusį filosofą lietuvių, pasisavintą vokiečių, kaip Dostojevskį rusų ar Micevičių lenkų. Kauno burmistras tada atsiliepė į tą susijaudinimą, vieną Kauno gatvę pavadindamas Kanto vardu. Deja, to pagerbimo vėliau nesuprasta... "

TRUMPAI IS VISUR

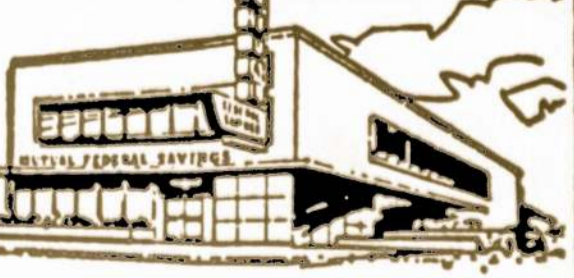
- Kun. dr. Jurgis Šarauskas nuo rugsėjo mėn. pradėjo dirbti Valstybės departamente, Rytų Europos skyriuje, JAV valstybės sekretoriaus pavaduotojo asistentu.
- Sovietai iš japonijos užimtų salų, 40 mylių nuo Japonijos krantų, sudarė stiprią karo bazę, išskeldami 12 000 gerai ginkluotų ir kovai paruoštų karių.
- JAV paskyrė Turkijai 75 milijonus dolerių pašalpą ir davė 375 mil. paskolos.
- Meksika yra didžiausia pasauly ispanišškai kalbanti valstybė, o gyventojų skaičiumi yra 11-ta.

Kas skaito, rašo—
SANDARA
išsirašo

PASSBOOK SAVINGS...
the best way to save regularly!
5 1/4 %
Paid and Compounded Quarterly
OUR SAVINGS CERTIFICATES **7 1/2 %**
EARN UP TO

see us for
HOME financing.
AT OUR LOW RATES
WITH REPAYMENT TO FIT YOUR INCOME

Mutual Federal Savings and Loan
2212 WEST CERMAK ROAD CHICAGO, ILLINOIS 60608
PETRE KAZANAUSKAS, President Phone: Virginia 7-7747
HOURS: Mon. Tue. Fri. 9-4 Thur. 9-8 Sat. 9-1
SERVING CHICAGO AND SUBURBS SINCE 1905

Nuo
1914 Metų
Midland Savings aptar nauja taupymo ir namų paskolų reikalais visas mūsų apylinkes. Dėkojame jums už mums parodytą pasitikėjimą.
Mes norėtum būti jums naudingi ir teityje

Sąskaitos apdraustos iki **\$40,000.00**

FRANK ZOGAS
President

MIDLAND SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
4040 Archer Avenue
Chicago, Illinois 60632
Phone: 254-4476
Ir 8929 So Harlem Ave.,
Bridgeview, Illinois 60455
Tel 598 3100

5 1/4 %
paid quarterly
4 Year Savings Certificates
Minimum \$5,000

7 1/2 %
All accounts compounded daily —
Passbook Savings

BALZEKAS MOTOR SALES
CHRYSLER Plymouth
Since 1933
4030 South Archer Avenue
Chicago, Ill.
CHICAGO'S OLDEST CHRYSLER-PLYMOUTH DEALER
PHONE: 847-1515